

jmů podle požitků této hodn. třídy. Podle předpisu § 180 odst. 4 plat. zák. je rozhodující pro zjištění výše základního služného profesorů doba, kterou by byli museli strávit po čtyřleté čekatelské době a podle lhůt časového postupu stanovených článkem VII § 9 zák. č. 541/19, aby dosáhli požitků hodn. třídy a platového stupně, v němž jsou v den účinnosti zákona. Jak nss stále judikuje (srov. Boh. A 7920/29, 8510/30, 8707/30), lze vyvozovat »požitky hodnostní třídy a platového stupně« v tomto paragrafu jediné ty požitky, které byly stanoveny pro tu kterou hodnostní třídu podle platového schematu v době počátku účinnosti platového zákona. Tento požadavek zákona nemůže však nahradit okolnost, že zaměstnanci, který měl sice systemisované požitky nižší, byly sráženy pensijní příspěvky z vyššího příjmu.

A jelikož konečně pro zákonitost rozhodnutí je irelevantní okolnost, jak postupoval žal. úřad v případech jiných, nemohl nss uznati důvodnou také námitku stížnosti poukazující k tomu, že při převodu jiných osob učitelských do nového platového schema bylo v základě cit. výnosu min. fin. přihlédnuto k t. zv. slovenské výhodě.

Č. 10.257.

Vodní právo: I. Vlastnictvím ve smyslu § 44 vod. zák. sluší rozuměti onu právní moc nad vodním dílem (rybníkem), která určité osobě přísluší podle vodního zákona, t. j. podle uděleného vodoprávního konsensu (nikoliv podle předpisů o. z. o.), a na jejímž základě může dílem tím podle předpisů vod. zák. disponovati. — II. Právy, jejichž ochrana je zaručena předpisem § 21 vod. zák., sluší rozuměti toliko práva ve vodním zákoně založená a zákonem tím chráněná. — III. Oprávnění založené na titulu soukromoprávním nelze klásti na roveň »užitkům«, které chrání § 44 vod. zák., a které chrániti přísluší úřadům vodoprávním.

(Nález ze dne 11. ledna 1933 č. 16.528/32.)

V ě c: Ing. Alois J. ve Z. (adv. Dr. Václ. Šaman z Prahy) proti zemskému úřadu v Praze o udržování splavu a hráze rybníka.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Rozhodnutím osp-é v Sedlčanech z 2. března 1923 byla zamítnuta stížnost Karla K., majitele mlýna ve Z., dnešní účastně strany, na to, že st-l, majitel rybníka ve Z., neudržuje hráz a splav rybníka toho, takže unikáním vody zmíněný mlynář je poškozován v provozu svého mlýna položeného pod rybníkem. Dále bylo rozhodnuto, že st-l, majitel velkostatku resp. pozemku č. . . ., na němž voda ke hnaní mlýna je nadržována, není povinen udržovati a opravovati vzdouvací zařízení. Vzhledem ke komisionelně zjištěnému stavu hráze a splavu zmíněného rybníka bylo pak na základě § 44 vod. zák. mlynáři Karlu K. uloženo za povinnost, aby přikročil bezodkladně k opravě hráze a splavu a obě udržoval v dobrém stavu. Rozhodnutí toto bylo opřeno o úvahu, že st-l podle svého prohlášení nemíní v řečeném rybníce na-

dále rybolov provozovati resp. že dává svůj souhlas, aby právo rybolovu v rybníku tom přiznáno bylo súčasťně straně, a že tedy st-l, když neprovozuje rybolov, není držitelem nějakého vodního díla, nýbrž že rybník ten slouží výhradně k nadržování vody na mlýn súčasťně strany a je tedy součástkou vodního díla mlynářova.

Vyhověv odvolání, které dnešní súčasťněná strana z rozhodnutí toho podala, vyslovil žal. úřad nař. rozhodnutím, že súčasťněná strana jako majitelka mlýna není povinna hráz a splav rybníka ve Z. opravovati, nýbrž že k tomu je dosud povinen stěžující si majitel velkostatku ve Z., jakožto vlastník rybníka. Nař. rozhodnutím bylo dále uloženo okresnímu úřadu v Sedlčanech, aby o nároku na náhradu škody pojednal a rozhodl. V důvodech nař. rozhodnutí poukázal žal. úřad na to, že povinnost udržovati vodní dílo jest předpisem § 44 vod. zák. v prvé řadě uložena těm, kdož jsou k tomu pravoplatně zavázáni, v druhé řadě pak vlastníkům vodního díla. Osp nezjistila však, existuje-li udržovací povinnost osoby jiné než vlastníka rybníka. K tomu žal. úřad poznamenal ještě toto: Podle stavu spisů byla dne 25. dubna 1887 mezi zástupcem velkostatku Z.-ského, jako majitelem rybníka s jedné strany, a majiteli mlýna manžely Františkem a Františkou K. s druhé strany uzavřena dohoda, v které bylo doslovně ustanoveno: »Vydřování splavu a hráze rybníka, kteroužto povinnost pak zástupce velkostatku již v protokolu ze 16. října 1886 co jemu příslušící byl uznal, opětně uznává.« Dohoda tato byla stranám intimována vynesemím býv. okresního hejtmanství v Sedlčanech ze 17. září 1887; soudně ověřený opis jest při spisech. Také při vodoprávním řízení, konaném 21. prosince 1922 zástupce velkostatku tuto povinnost k udržování splavu hráze uznal. Jest tedy povinnost vlastníka rybníka udržovati toto vodní dílo a hráz jeho jako jeho součást založenou v tomto případě ještě na zvláštním likvidním titulu soukromé dohody. Vzdáním se rybníka nemůže se majitel zbaviti povinnosti, aby podle platné dohody udržoval splav a rybník. Chce-li však majitel velkostatku zrušiti rybník, t. j. vodní dílo, potřebuje k tomu povolení příslušného vodoprávního úřadu, kterým by dotčené poměry náležitě musily pak býti upraveny.

O stížnosti do rozhodnutí tohoto podané uvažoval nss takto: — —

Žal. úřad uznal st-le povinným opravovati hráz a splav řečeného rybníka z titulu jeho vlastnictví k tomuto vodnímu dílu. K tomu žal. úřad ještě uvedl, že tato udržovací povinnost st-lova je kromě toho založena také na zvláštním likvidním titulu soukromé dohody. Nař. rozhodnutím bylo tedy vysloveno, že nebyl v příčině udržovací povinnosti shledán řádný pravoplatný závazek osoby třetí od vlastníka vodního díla odlišné (§ 44 vod. zák.), nýbrž naopak, že povinnost tato postihuje vlastníka rybníka samého ještě také ze zvláštního titulu soukromoprávní povahy.

Vzhledem k tomuto obsahu nař. rozhodnutí bylo se nss-u v prvé řadě zabývati otázkou, zda udržovací povinnost byla st-li právem uložena jakožto vlastníku rybníka. St-l tomu odporuje a popírá své vlastnictví k rybníku, ježto podle jeho mínění za vlastníka vodního díla dlužno považovati toho, kdo dílem disponuje, tedy toho, jehož účelům vodní dílo slouží a jemuž přísluší jak dispoice nad dílem, tak i právo vyloučiti ze spoluužívání jeho osoby jiné. St-l vzdal prý se práva rybo-

lovu. Vodního náhonu a celého rybníka používá nyní jedině mlynář Karel K., ježto rybník slouží jedině k tomu účelu, aby shromážděné vodní síly bylo užito k pohonu mlýnského zařízení ve mlýně súčasně strany. To bylo bezvadně zjištěno při komis. místním šetření dne 21. prosince 1922. Z těchto okolností snaží se st-l dovoditi, že majitelem předmětného vodního díla je dnešní súčasněná strana, a že tedy jedině ona je povinna splav i hráz rybníka udržovati.

Námitce této nebylo možno dáti za pravdu.

Podle § 44 vod. zák. stihá povinnost udržovati vodní dílo, sloužící k užívání vody, vlastníka díla toho. Vlastnictví vodního díla nepředpokládá nezbytně i vlastnictví pozemku, na němž dílo to je zřízeno, nýbrž za vlastníka vodního díla sluší považovati osobu, které vodní právo užívací bylo vodoprávním konsensem propůjčeno a která na základě vodoprávního konsensu dílo zřídila, pokud se týče právní nástupce příjemce vodoprávního konsensu (§§ 17, 18, 21, 26). U t. zv. starých stavů se udělení konsensu podle § 102 vod. zák. předpokládá. Vlastnictvím ve smyslu § 44 vod. zák. rozuměti sluší tedy onu právní moc nad vodním dílem, která určité osobě přísluší podle vod. zák., to jest podle uděleného vodoprávního konsensu (nikoli podle předpisů o. z. o.), a na jejímž základě může dílem tím podle předpisů vodního zákona disponovati. Pokud jde speciálně o rybníky, stanoví předpis § 4 vod. zák., že voda uzavřená v rybnících patří, nejsou-li tomu na odpor práva od jiných nabytá, majiteli pozemku.

V daném případě není sporu o tom, že rybník ve Z. byl zřízen ještě před účinností vod. zák. a že byl součástí statku z.-ského, třebaže podle úmluv o emphyteutických závazcích mlýna, dnešní súčasněné straně náležejícího, příslušelo mlynáři právo bráti z něho vodu pro pohon mlýna. Vodoprávní dispozice s rybníkem tím příslušela tedy v době, kdy vod. zákon vešel v účinnost, majitelce statku z.-ského, třebaže rybník ten stížen byl závazkem trpěti odběr vody z něho pro emphyteutický mlýn dnešní súčasněné strany.

Vlastníkem rybníka toho ve smyslu § 44 vod. zák. byla tedy v době, kdy vodní zákon vešel v účinnost, nesporně majitelka statku z.-ského a nikoli mlynář. Pak ovšem vlastnictví rybníka toho ve smyslu § 44 vod. zák. přešlo i na právní nástupce bývalé majitelky statku a tedy i na st-le jako nynějšího držitele statku a sporného rybníka. Podle toho postihovala povinnost rybník v dobrém stavu udržovati po zákonu samém bývalou majitelku statku a přešla podle § 26 vod. zák. i na st-le jako nynějšího držitele statku. Povinnost udržovací je povinností založenou v předpisech práva vodního, a je tedy povinností veřejnoprávní, které se nelze zříci. Povinnosti té nemohl se st-l zbaviti ani tím, že vzdal se v rybníce tom práva rybolovu, ježto právo rybolovu nemá s vodoprávním disposičním právem majitele rybníka nic společného. Nemohlo by tedy ani vzdání se práva rybolovu, i kdyby bylo právně účinné, míti za následek zánik st-lova vlastnictví k rybníku.

Z úvah těchto plyne, že povinnost udržovati rybník ve Z. a tedy i povinnost udržovati v dobrém stavu jeho hráz a splav stihá po zákonu st-le jakožto dočasného majitele rybníka. Rozřešil tedy žal. úřad otázku, zda st-l je podle § 44 vod. zák. jako majitel rybníka subjektem

udržovací povinnosti úplně ve shodě se zákonem, zejména když je nesporno, že není tu zvláštního likvidního titulu právního, jenž by k udržování rybníka zavazoval osobu třetí.

Žal. úřad uložil však na základě § 44 vod. zák. majiteli rybníka opravu hráze a splavu rybníka toho nikoli z té příčiny, že by poruchami na rybníčních zařízeních byly dotčeny zájmy veřejné, nýbrž učinil tak v zájmu dnešní súčasťné strany jako majitele mlýna ve Z. Obsah zákonné udržovací povinnosti vymezen je v § 21 vod. zák. Podle tohoto ustanovení sluší povolená vodní díla — a vzhledem k předpisu § 102 odst. 2 vod. zák. i t. zv. staré stavy — udržovati tak, aby . . . »jiné užitky bez potřeby nebyly obtěžovány nebo zkracovány, a aby se vodou neplýtvalo.« Hledíc ke kompetenční normě § 75 vod. zák. dlužno právy, jejichž ochrana je předpisem § 21 vod. zák. zaručena, rozuměti toliko práva ve vodním zákoně založená a vodním zákonem chráněná, tedy jen práva ve smyslu vod. zákona. V daném případě však dovolávala se súčasťné strana v řízení správním jako zdroje svých práv na přítok vody z rybníka na svůj mlýn jednak smlouvy z 1. května 1767 o dobrovolném záprodeji a koupi na mlýn, patřící nyní súčasťné straně, jednak soukromého pravoplatného závazku z 9. července 1879 resp. ze 17. září 1887 o vyvazení emphyteutických závazků na mlýně súčasťné strany váznoucích, tedy vesměs titulů práva soukromého. Oprávnění založené na titulu soukromoprávním nelze však podle toho, co bylo právě řečeno, klásti na roveň »užitkům«, jež předpis § 44 vod. zák. chrání a jež úřadům vodoprávním chrániti přísluší. Otázkou, zda právo súčasťné strany na přítok vody z rybníka st-lova nemá snad také povahy oprávnění vodoprávního, což by vzhledem k ustanovení § 102 vod. zák. v »starých stavech« bylo myslitelné, žal. úřad se nezabýval, vycházejí patrně z mylného právního názoru, že okolnost tato nemá pro otázku zákonné udržovací povinnosti právního významu.

Ježto však předpokladem použití předpisu § 44 vod. zák. je — poněvadž o ochranu veřejného zájmu neběželo — právě vodoprávní původ a povaha »užitků« dnešní súčasťné strany, na jejichž ochranu nař. udržovací rozkaz byl vydán, a ježto nebylo zjištěno, že předpoklad tento je splněn, je skutková podstata nař. rozhodnutí neúplná, bylo nutno rozhodnutí toto zrušiti a to podle § 7 zák. o ss., poněvadž opomenuté zjištění zmíněného předpokladu vodoprávní udržovací povinnosti st-lovy patrně bylo způsobeno mylným pojetím předpisu § 44 vod. zák.

Č. 10.258.

Š k o l s t v í: Následky trojího bezvýsledného napomenutí daného vydržovatele církevní školy podle § 15 zák. čl. XXXVIII:1868 pro nedostatečné vypravení školy (budovy školní) nejsou vyloučeny ani tím, že příslušný úřad nevyřídil žádost vydržovatele školy za prodloužení lhůty dané k odstranění nedostatků, ani tím, že vydržovatel učinil přípravy k odstranění nedostatků těch.

(Nález ze dne 11. ledna 1933 č. 57.)